

Arbeidstilsynet

VÅR DATO

01.07.2011

DERES DATO

VÅR REFERANSE

2011/3195 67891/2011

DERES REFERANSE

1

VÅR SAKSBEHANDLER

Lena Blomdahl tlf 909 43 316

Foretaksledelsen ved administrerende direktør
Oslo universitetssykehus HF
Postboks 4940 Nydalen
0424 OSLO

Tilsynsrapport og varsel om pålegg Statusmøte med Oslo universitetssykehus HF samt befaring ved Ullevål og Radiumhospitalet

Vi viser til tilsyn i form av statusmøte i Forskningsveien 2 onsdag 15.06.2011. Videre viser vi til tilsyn i form av befaring ved Ullevål og Radiumhospitalet henholdsvis den 23. og 28. juni 2011. Tema for befaringsene var i hovedsak innklimaforhold og arbeidslokalenes utforming. Vi vil presisere at befaringsene var av type stikkprøvekontroll og vi har ikke gått igjennom hele bygningsmassen.

Oppsummering

Oslo universitetssykehus HF er en stor virksomhet som er i en omfattende omstillingsprosess. Dette innebærer mange utfordringer knyttet til arbeidsmiljøet.

I statusmøtet den 15.06.11 ble Arbeidstilsynet Oslo informert om omstillingsprosessen og arbeidsmiljøproblemer knyttet til denne.

Vi ble videre informert om at det var registrert omfattende brudd på arbeidstidsbestemmelsene ved Oslo universitetssykehus HF.

Arbeidstilsynet Oslo tok opp problemstillingen med arbeidskontrakter for ledere og unntak fra arbeidsmiljølovens arbeidstidskapittel.

Vi ble videre informert om status på handlingsprogrammet for perioden 2003-2011 vedrørende bygningstekniske forhold. Vi ble videre informert om at Oslo universitetssykehus HF og MultiConsult har gjennomført kartlegging av bygningsmassens tekniske tilstand (den seneste fra mai 2011).

På grunn av at handlingsprogrammet vedrørende bygningstekniske forhold ikke var gjennomført i henhold til planen ble det foretatt kontrolltilsyn i form av befaring på Ullevål og Radiumhospitalet. Befaringene viser at forholdene flere steder er av en slik art at de bryter med krav i arbeidsmiljøloven, og/eller forskrifter.

De største utfordringene som fremkom i tilsynene synes å være knyttet til:

- ◆ Brudd på arbeidstidsbestemmelsene
- ◆ Bygningsmassens tekniske tilstand
- ◆ Kjemikaliehåndtering.

Vi varsler pålegg som gjelder:

- ◆ Bygningstekniske forhold m.m. og handlingsplan
- ◆ Inneklimaforhold
- ◆ Arbeidsplasser og arbeidslokaler
- ◆ Kjemikaliehåndtering og eksponering

Frister for gjennomføring av de forskjellige pålegg vil variere ut ifra Arbeidstilsynet Oslos vurderinger av alvorlighetsgrad og praktiske gjennomføringsmuligheter.

Kontaktperson hos Arbeidstilsynet Oslo: Lena Blomdahl, lena.blomdahl@arbeidstilsynet.no
Telefon: 909 43 316

Til stede i statusmøtet var:

Oslo universitetssykehus; Direktør medisin og helsefag/pasientsikkerhet, kvalitet og kontinuerlig forbedring Eva Bjørstad, HR-direktør Rolv Økland, HMS-leder Nina Skylv, Foretakshovedverneombud Per Oddvar Synnes, hovedverneombud Ramona E. Braanen, hovedverneombud Alicia Altier.

Arbeidstilsynet: Avdelingsleder Pål H. Lund, senioringeniør Lena Blomdahl og seniorrådgiver Hege Kristin Moløkken.

Til stede ved befaringen ved Ullevål var:

Oslo universitetssykehus; HMS-leder Nina Skylv, VVS fagenhetsleder Robert Fullstad, forvaltere ved Eiendomsavdelingen Egil Hverven og Knut Dyran, foretakshovedverneombud Per Oddvar Synnes, hovedverneombud Alicia Altier og verneombud Heidi Kolstad, I tillegg var lokal leder og lokalt verneombud til stede på de ulike avdelingene.

Arbeidstilsynet: Senioringeniør Lena Blomdahl og seniorinspektør Bengt Eriksson.

Til stede ved befaringen ved Radiumhospitalet var:

Oslo universitetssykehus; Arbeidsmiljøenheten v/ Finn Jensen, fra teknisk avdeling John Bergskaug, fra Eiendom avdelingsleder Thomas Magnusson, foretakshovedverneombud Per Oddvar Synnes og stedfortredende foretakshovedverneombud Ramona E. Braanen. I tillegg var lokale ledere og lokale verneombud til stede på de ulike avdelingene.

Arbeidstilsynet: Senioringeniør Lena Blomdahl og seniorinspektør Bengt Eriksson.

Ved Ullevål ble det gjennomført befaring i følgende avdelinger:

- Infeksjonsmedisinsk poliklinikk (bygg 3)
- Infeksjonsmedisinsk sengepost (bygg 3)
- Lungemedisinsk sengepost (bygg 3)
- Dialyseavdelingen (bygg 3)
- Garderober (kjeller bygg 7)
- Verksted for hjelpemiddelsentralen (kjeller bygg 7)
- Bygg 46, tidligere klinikk for psykisk helse og avhengighet (Aker sykehus)

Ved Radiumhospitalet ble det gjennomført befaring i følgende avdelinger:

- Laboratorium for eksperimentell patologi (bygg G)
- Avdeling for Patologi, seksjon for histologi (bygg H)
- Poliklinikk (bygg D)
- Gynekologisk poliklinikk (bygg C, 3 etasje)
- Avdeling for gynekologisk kreft, sengepost A/B3
- Avdeling for kreftbehandling, sengepost A/B6

Valg av avdelinger ble foretatt i samarbeid mellom Arbeidstilsynet og hovedverneombudene.

Statusmøte:

Ut fra de opplysninger vi ble forelagt i statusmøtet anser vi følgende å være status i dag vedrørende de tema som var på agendaen.

1 Omstilling

Som en følge av at opptaksområdet for Oslo universitetssykehus HF er redusert med 170 000 personer er det krav om reduksjon i antall ansatte. Det ble opplyst at innværende budsjett er gitt ut fra en forventet reduksjon med 800 ansatte. En nedbemanning og redimensjonering der det skal sikres rett kompetanse på rett sted vil normalt kreve tid. Rask reduksjon i antall ansatte innebærer utfordringer knyttet til krav om fullverdig pasientbehandling og fullt forsvarlig arbeidsmiljø.

Arbeidsmiljøutfordringer som ble nevnt var blant annet:

- Mange lokasjoner
- Lite tidsriktig bygningsmasse
- Krav til økt produksjon
- IKT systemer som ikke kommuniserer med hverandre
- Stadig nye ledere
- Hyppige omstillinger som kan medføre ”endringstretthet” hos ansatte
- Usikkerhet blant ansatte knyttet til ansettelsesforholdet
- Opplevelse fra de ansatte at medvirkning fra arbeidstakerne og tillitsvalgte ikke er reell fordi beslutningene allerede er tatt

Det er utarbeidet en tidsplan for å sikre en god overføring av aktiviteter fra Aker til Ullevål. Det ble opplyst at for å klare overføringen er det planlagt 32-punkters tiltaksplan. Foretakshovedverneombudet opplyste at gjennomføring av prosjektene er en nødvendig forutsetning for overføring av aktiviteter fra Aker til Ullevål uten at overføringen skal gå på bekostning av pasientbehandlingen og arbeidsmiljøet. Gjennomføringen av prosjektene krever midler utover de bevilgninger som er gitt.

Konklusjon - Omstilling

Arbeidstilsynet viser til forrige tilsyn ved Oslo universitetssykehus HF 2. mars 2011 og tilsynsrapport av 11. april 2011, hvor vi fikk beskrevet at helseforetaket har løpende vurdering av arbeidsmiljøet og at akutte og alvorlige arbeidsmiljøproblemer ble håndtert fortløpende. Vi vurderer at de beskrivelser vi har fått av omstillingen, beskrevet både av arbeidsgiver og vernetjenesten, viser at Oslo universitetssykehus HF er inne i en meget krevende prosess og vi vil derfor fortsatt gjennomføre tilsyn ved Oslo universitetssykehus HF for å holde oss løpende orientert om hvordan arbeidsmiljøet ivaretas.

Vi legger til grunn at de tiltak som er beskrevet overfor oss, herunder gjennomføring av 32-punkters tiltaksplan, gjennomføres som planlagt. Eventuelle avvik skal gjøres kjent for oss.

1.1 Brudd på arbeidstidsbestemmelsene

I brev av 1. april 2011 til Helse Sør-Øst RHF etterspurte Arbeidstilsynet blant annet omfang og brudd på arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser i det enkelte helseforetak. Vi fikk svar fra regionalt helseforetaket i brev av 1. juni 2011. Oslo universitetssykehus HF svar inngår i tilbakemeldingen.

Som kjent har Oslo universitetssykehus tre ulike systemer som brukes ved planlegging og oppfølging av arbeidstid. De tre systemene kommuniserer ikke med hverandre. Helse Sør-Øst arbeider med et nytt felles GAT system for alle helseforetakene i regionen. Systemet er imidlertid først forventet implementert i 2013. Oslo universitetssykehus HF er bundet av mange tariffavtaler som regulerer arbeidstid. Avtalene må legges inn i planleggings- og styringssystemet. Det ble opplyst i tilsynet at det er ledernes ansvar å legge inn avtalene, og i enkelte tilfelle kan ledere bli flinkere til å følge opp dette.

På bakgrunn av at systemet for oppfølging av arbeidstid ikke er godt nok, er det usikkert om de bruddene som er funnet er korrekte. For eksempel er ett og samme brudd talt med flere ganger. Videre ble det opplyst i tilsynet at Rikshospitalet ikke kan ta ut tall for overtid fra sitt system. Så langt Arbeidstilsynet kan se, er det bare registrert brudd når det gjelder overtid, og da knyttet til samlet arbeidstid utover 13 timer og årlig overtid utover 200 timer eller 300 timer.

Oslo universitetssykehus HF vurderer at antall brudd på overtidsbestemmelsene, uansett om tallene er usikre, som høyt. Helseforetaket har avdekket 9386 brudd første kvartal 2011 og totalt er det brukt 194 137 timer overtid. Antall brudd fordeler seg på 2043 ansatte. De vil si at bruddene er knyttet til i overkant av 10 prosent av arbeidsstokken. Det er ikke opplyst i brevet hvor omfattende bruddene kan være for den enkelte arbeidstakere, hvilke arbeidstakergrupper som eventuelt har de største belastningene, eller om alle arbeidstakere registrer overtid.

I tilsynet ble det opplyst at det er mangel på spesialsykepleiere og at en del av bruddene på overtidsbestemmelsene er knyttet til denne arbeidstakergruppen. Videre ble det opplyst at overtidsbruken i dag reduseres og at overtid vil fordeles på flere arbeidstakere.

Oslo universitetssykehus HF har i brevet til Helse Sør-Øst RHF skissert en rekke tiltak som er iverksatt for å sikre at arbeidstidsbestemmelsene etterleveres. Eksempler på tiltak ble også gitt i tilsynet. Eksempler er:

- Bruk av overtid og etterlevelse av arbeidstidsbestemmelsene gjennomgås på klinikkledermøtene
- Nye rutiner for oppfølging av overtid
- Oppfølging av overtid som fast punkt på ledermøter og driftmøter årlig
- Ledere på 3. ledernivå har ansvar for å følge opp arbeidstidsbestemmelsene
- Arbeides systematisk med sykefraværsoppfølging

- Retningslinje for bruk av vikarbyråer i forbindelse med ferieavvikling
- Avvik rapporters i linje
- Personalformidling og rekruttering for å hindre uønsket deltid
- Overordnet rutine for å sikre at arbeidstiden for innleide arbeidstakere er innenfor arbeidstidskapitlet

Konklusjon – Brudd på arbeidstidsbestemmelsene

Arbeidstilsynet vurderer antall brudd på overtidsbestemmelsene som alvorlig. Oslo universitetssykehus HF må sikre at arbeidstidsbestemmelsene etterlevs. De skisserte tiltakene må få tid til å virke. Oversikt over eventuelle brudd på arbeidstidsbestemmelsene og Oslo universitetssykehus HF egen vurdering av om tiltakene virker, vil derfor være tema på neste tilsyn i form av statusmøte med helseforetaket.

2 Lederkontrakter

Som kjent har hovedverneombudet og tillitsvalgte rettet en henvendelse om utkast til lederkontrakter som unntar ledere fra arbeidstidskapitlet fordi arbeidsgiver vurderer den enkelte lederstilling til å falle inn under arbeidsmiljøloven § 10-12 første ledd. På bakgrunn av henvendelsen har Arbeidstilsynet skrevet en veiledning til helseforetaket v/foretakshovedverneombudet i brev av 23. februar 2011.

I tilsynet ble det opplyst at helseforetaket har utarbeidet en veiledning om hvilke kriterier som skal legges til grunn i en vurdering av om en stilling er unntatt etter arbeidsmiljøloven § 10-12 andre ledd. Slik vi forstod det er det ledere i klinikkene som foretar vurderingen. Ved tvil skal vurderingen oversendes personalkontoret som kan overprøve vurderingen. Det ble også opplyst at ledelsen er i dialog med fagorganisasjonene om forståelsen av arbeidsmiljøloven § 10-12 første ledd.

I tilsynet presiserte Arbeidstilsynet at arbeidsmiljøloven § 10-12 første og andre ledd er unntaksbestemmelser som skal tolkes strengt. Vi stilte også flere spørsmål som ikke kunne besvares under tilsynet. Ledelsen bad derfor om at spørsmålene ble sendt per e-post. Arbeidstilsynet sendte spørsmålene 15. juni 2011. Vi mottok svar på spørsmålene i e-post 24. juni 2011.

Det ble stilt følgende spørsmål:

Praksis og omfang

- Hvor mange ledere har dere unntatt fra arbeidstidskapitlet
- Har dere anslag på hvor mange ledere dere vurderer å unnta
- Hvilke ledernivåer unntas
- Hvordan vurderer helseforetaket og hvilke kriterier legges til grunn for stilling som unntas arbeidstidskapitlet
- De som unntas – hvordan sikrer arbeidsgiver at arbeidstidsordningen er slik at arbeidstakeren ikke utsettes for uheldig helsebelastninger og at de har mulighet til å ivareta sikkerhetsrisiko, jf arbeidsmiljøloven §§ 10-2 andre ledd og 4-1 andre ledd

I e-posten fra helseforetaket blir det opplyst at 287 ledere er unntatt fra arbeidstidskapitlet med hjemmel i arbeidsmiljøloven § 10-12 første ledd. Det vurderes fortløpende i klinikken om den enkelte lederstilling skal unntas. Slik vi forstår det er det primært 1 og 2 ledernivå som blir unntatt.

Ut over det foretas det individuelle vurderinger av den enkelte stilling. Det fremgikk av tilbakemeldingen hvilke momenter som vektlegges i vurderingen. Det er også utarbeidet en veileder for overordnet leder som skal vurdere om den aktuelle stillingen faller inn under unntaksbestemmelsen.

Konklusjon – unntak fra arbeidstidsbestemmelsene for ledere

Arbeidstilsynet går ut fra at et unntak på 287 ledere fra arbeidstidskapitlet innebærer at også andre ledernivåer enn 1 og 2 ledernivå er unntatt. Vi ber derfor for å få opplyst hvor mange ledere som er unntatt på hvert ledernivå og et anslag på hvor mange arbeidstakere som hører inn under den respektive leders ansvarsområde.

Vi vil for ordens skyld minne om at Arbeidstilsynet kan innhente opplysninger med hjemmel i arbeidsmiljøloven § 18-5 første ledd. Anmodningen om opplysninger er ikke et enkeltvedtak, men mener helseforetaket at det ikke har plikt eller lovlig adgang til å gi opplysninger er det likevel klageadgang. Klagefristen er tre dager, jf forvaltningsloven § 14.

Vi ber om opplysningene innen: 1. august 2011

3 Bygningstekniske forhold m.m.

Vi ble informert om at tiltak for oppgradering av bygninger og lokaler ikke er gjennomført i henhold til handlingsprogrammet som strekker seg over 8 år, 2003-2011. Noe er gjennomført, men mesteparten gjenstår.

Vi fikk følgende informasjon i notat fra Eiendom ved Knut Neegaard: Det ble i perioden 2003- 2009 bygget nytt bygg for kreftbehandling samt ny ambulansestasjon. De ble gjennomført byggetiltak som utskiftning av tak, vinduer og utbedring av fasader. Nød- og reservekraftforsyning ble oppgradert, enkelte brannsikringstiltak ble gjennomført, avløpssystemet ble rensert og det ble gjennomført noen kritiske utbedringer som tetting/utbedring av lekkasjer. ”Etter 2009 ble det ikke igangsatt noen større arbeid med oppgradering av bygg og teknisk infrastruktur som det er vesentlig lovbrudd og mangler med.”

Vi ble gjort kjent med Oslo universitetssykehus HF sine kartlegginger av arbeidsmiljøstatus ved helseforetakets ulike avdelinger samt av teknisk tilstand og bygningsmessige forhold. Kartleggingen viser at teknisk tilstand ved en stor del av Oslo universitetssykehus HF sine bygninger er meget dårlig. Tilstanden er i rapporten gradert i en 7-gradig skala fra mørk grønt til mørk rødt, der mørk rødt betyr meget dårlig stand. Vi ble gjort kjent med at Multiconsult har gjennomført en ny kartlegging, i mai 2011, som bekrefter Oslo universitetssykehus HF sine resultater og i enkelte fall viser at tilstanden med bygninger og lokaler er verre.

Vi ble gjort kjent med at en 32-punkters tiltaksplan inngår som en sentral del av omstillingen av Oslo universitetssykehus HF. I denne planen inngår også en rekke bygningsmessige tiltak som blant annet skal sikre et forsvarlig arbeidsmiljø. Arbeidstilsynet forutsetter at planen følges eller at andre tiltak gir samme effekt for å bidra til et forsvarlig arbeidsmiljø.

Konklusjon:

Sykehuset har ikke gjennomført flere av de tiltak som var ansett som nødvendige i henhold til handlingsplanen for vedlikehold og oppgradering av bygninger og arbeidslokaler ved Ullevål i perioden 2003-2008.

Mange bygninger og arbeidslokaler er i dårlig eller meget dårlig tilstand og risikerer å forårsake uheldige belastninger for ansatte.

Flere av de bygningsmessige utfordringene som lå til grunn for pålegget i 2002 viser seg fortsatt å være til stede, dessuten er det kommet til nye utfordringer som en følge av omstillingen og sammenslåingen av Oslo-sykehusene. Oslo universitetssykehus HF har gjennomført en kartlegging over bygningenes tekniske tilstand. Kartleggingen viser at en stor del av bygningsmassen er i dårlig eller meget dårlig stand. På bakgrunn av ovennevnte varsler Arbeidstilsynet om pålegg.

Se varsel om pålegg 1 og 2.

Tilsyn på Ullevål og Radiumhospitalet

4 Inneklimaforhold

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidslokaler, tekniske anlegg og atkomsten til lokalene er utformet med sikte på den virksomheten som skal finnes i lokalene, og slik at lokalene får tilfredsstillende klima og luftkvalitet uten helsefarlige stoffer, biologiske faktorer eller sjenerende lukt. Jf. Forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler § 7 og § 8. Normer for ventilasjon og inneklima er gitt i Arbeidstilsynets veiledning om klima og luftkvalitet på arbeidsplassen.

Arbeidsgiver skal sørge for at ventilasjonssystemer er utformet slik at unødig spredning av luftforurensninger mellom rom unngås og slik at antall arbeidstakere som blir eksponert og eksponeringsnivå og varighet begrenses til et minimum. Ventilasjon som innebærer resirkulering av luft som inneholder kreftfremkallende eller arvestoffskadelige kjemikalier, er ikke tillatt. Jf. Forskrift om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen § 7 og § 10.

Arbeidstilsynets funn etter befarings

Avdelingene vi har besøkt opplever alle problemer med dårlige inneklimaforhold som dårlig luft/mangelfull ventilasjon, ujevne temperaturforhold og støv. Flere avdelinger opplever problemer med trekk fra vinduer og ujevne temperaturforhold, kaldt om vinteren og varmt om sommeren. Det er meget støvete rundt til- og fraluftsventiler og enkelte steder også inne i til-luftsventiler. Store deler av arbeidslokalene mangler mekanisk ventilasjon. Det forekommer problemer med vannlekkasje og muggsopp. Problemene er kjent for sykehuset, men utbedringer har blitt utsatt. Vi ble på flere avdelinger informert om at tiltak var planlagt å gjennomføres i henhold til planen for vedlikehold 2003-2011, men at utbedringer ble stoppet opp på grunn av sammenslåingsprosessen ved Oslo universitetssykehus HF. Det ble opplyst om at enkelte ansatte, med luftveisproblemer som astma, til tider har vanskelig å være på jobb på grunn av økte symptomer. Det er spesielt bekymringsfullt at ventilasjonsforholdene oppleves som meget dårlige på laboratorier der det håndteres helsefarlige kjemikalier. Dette gjelder spesielt ved laboratorier ved Radiumhospitalet. Arbeidstilsynet registrerte at det var mangelfull ventilasjon og manglende styring av inn- og utluft ved ventilasjonsanlegg. Dette medførte at det flere steder ble misforhold i forhold til over- og undertrykk.

Meldinger om yrkessykdom

Arbeidstilsynet Oslo har mottatt flere meldinger fra lege om arbeidsrelatert sykdom hos arbeidstakere ved Ullevål på grunn av inneklimaforhold i arbeidslokaler, herunder sykdom som følge av utilfredsstillende luftkvalitet i forbindelse med bygningsmessige endringer.

Konklusjon

Arbeidstilsynet vurderer at det foreligger brudd på forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler § 8 ved Ullevål og Rikshospitalet fordi flere av avdelingene der det ble gjennomført befarings ikke har tilfredsstillende klima og luftkvalitet. **Se varsel om pålegg 3.**

5 Arbeidsplasser og arbeidslokaler

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidslokaler, tekniske anlegg og atkomsten til lokalene er utformet med sikte på den virksomheten som skal finnes i lokalene, og slik at lokalene får tilfredsstillende klima og luftkvalitet uten helsefarlige stoffer, biologiske faktorer eller sjenerende lukt. Jf Forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler § 7 og § 8.

Arbeidsplassen skal innredes og utformes slik at arbeidstaker unngår uheldige fysiske belastninger. Jf arbeidsmiljøloven § 4-4 nr 1 og 2.

Personalrom skal utformes og dimensjoneres med tanke på arbeidets art, antall arbeidstakere som bruker det samtidig, samt med tilfredsstillende ventilasjon. Videre skal gulv, vegger og himlinger være lett å rengjøre, jf forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler §§ 31 – 41.

Arbeidstilsynets funn etter befaring

Lokalenes utforming kan være en utfordring. Det er trangt og dårlig plass. Vi har registrert at lagring og oppbevaring av utstyr og forbruksmateriell skjer i korridorer og at det er innrettet kontorarbeidsplasser i korridorer. Det mangler på enkelte avdelinger tilstrekkelig plass for tilfredsstillende garderobeskap til de ansatte. Ikke funksjonelle lokaler kan føre til økt belastning på de ansatte. I tillegg er store deler av bygninger og lokaler svært nedslitt og bærer preg av manglende vedlikehold over lang tid. Videre ble det registrert omfattende problemer med setningsskader i bygninger på både Ullevål og Radiumhospitalet. Dette ga utslag i store sprekker i bygningsmasse og utette vinduer og tak som fører til vannlekkasjer, trekk og vanskeligheter med å åpne og lukke dører og vinduer. Problemene er kjent for sykehuset, men utbedringer har blitt utsatt.

- *Fukt og muggsopp*

Det ble registrert fuktskader og muggsopp i blant annet rom U1037, Infeksjonsmedisinsk poliklinikk ved Ullevål og i flere baderom på sengepost for kreftbehandling (B-bygg, 6. etasje) ved Radiumhospitalet.

Konklusjon

Arbeidstilsynet vurderer at det foreligger brudd på arbeidsmiljølovens § 4-4 nr 1, forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler § 8 samt forskrift om vern mot eksponering for biologiske faktorer § 7 ved Ullevål og Rikshospitalet fordi ansatte blir utsatt for påvirkning fra muggsopp. **Se varsel om pålegg 4.**

- *Rømningsvei på Ullevål*

Rom i rømningsvei ved Infeksjonsmedisinsk sengepost brukes for oppbevaring av papir, lager skittentøy og søppelavfall samt noe kontorrekvisita (gammelt bord etc) som blokkerer deler av nødutgangen.

Konklusjon

Arbeidstilsynet vurderer at det foreligger brudd på forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler §§ 9 og 25 om frie atkomst og rømningsveier. **Se varsel om pålegg 5.**

- *Garderobeforhold på Ullevål*

Arbeidstilsynet oppdaget under tilsynet at det ved Lungemedisinsk sengepost på Ullevål manglet garderobeskap for privat tøy i garderobe for ekstravakter og garderoben for mannlige ansatte ved avdelingen. Videre viste det seg at garderobeforholdene i kjeller i bygg 7 ved Ullevål var mangelfulle. Det manglet tilfredsstillende ventilasjon, var ikke tilstrekkelig plass til å skifte (sitteplasser), gulv, vegger og himlinger var absolutt ikke lett vaskbare i denne garderoben.

Konklusjon

Arbeidstilsynet vurderer at det foreligger brudd på forskrift om arbeidsplasser og arbeidlokaler §§ 31 og 37. **Se varsel om pålegg 6.**

- *Arbeidlokaler for dialyseenheten på Ullevål*

Ved dialyseenheten ble det konstatert at kontorarbeidsplasser er plassert i korridoren. Avdelingen lagrer materialer i korridoren fordi at man ikke har tilstrekkelig lagerplass. Et lagerrom brukes både som verksted og som oppbevaring av maskiner. Rom som er dimensjonert for 6 dialysepasienter brukes til 10. At det er meget trangt og dårlig plass fører til statisk belastende arbeidsstillinger for de ansatte. Lokalenes utforming og plassmangel fører til en økt belastning på de ansatte, psykisk og ergonomisk.

Konklusjon

Arbeidstilsynet vurderer at det foreligger brudd på arbeidsmiljøloven § 4-4 nr 2 og forskrift om arbeidsplasser og arbeidlokaler § 11. **Se pålegg 7.**

- *Arbeidlokaler/verksted kjeller, bygg 7, Ullevål*

Under befarings ble registrert at et kjellerlokale ble brukt som verksted for hjelpemidler og som lagerplass for rullestoler, rullator og lignende samt kontorplass for en ansatt. Den ansatte arbeider deler av dagen i verkstedet med registrering og utlån samt reparasjon av rullestoler og lignende. Lokalet har mangelfull ventilasjon. I tillegg var det trangt og støvete.

Konklusjon

Arbeidstilsynet vurderer at det foreligger brudd på forskrift om arbeidsplasser og arbeidlokaler § 7 og 8. **Se pålegg 8.**

6 Eksposering for helseskadelige stoffer og kjemikaliehåndtering på Radiumhospitalet

Håndtering av kjemikalier skal håndteres og oppbevares på en fullt forsvarlig måte slik at arbeidstakere er sikret mot ulykker og helseskader. Videre skal virksomheten ha nødvendige rutiner og utstyr for å hindre eller motvirke helseskader på grunn av kjemikalier og biologisk materiale, Jf arbeidsmiljølovens § 4-5 nr 1 og 3 og forskrift om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen §§ 7 og 12.

Arbeidstilsynets funn ved befarings

Ved befarings ble det registrert at det var uforsvarlig oppbevaring av kjemikalier. Det ble oppbevart giftige, kreftfremkallende og helsefarlige kjemikalier i skap uten avtrekk samt store mengder giftige kjemikalier på gulvet i laboratoriet. I tillegg ble det registrert at det generelt i laboratoriene på Radiumhospitalet ble oppbevart helsefarlige kjemikalier på benker og i avtrekkskap med mangelfullt avtrekk.

Det ble registrert og vi ble opplyst om at det forekom saging av bein som er behandlet med formalin i et midlertidig rom. Det var satt opp en båndsg og plastvegger rundt, men ikke punktavsug.

Det fantes halvmaske med støvfilter tilgjengelig. Støvfilter anses ikke tilstrekkelig for å avverge eksponering av formaldehyd. Dette viser at kollektive vernetiltak ikke er vurdert før bruk av personlig verneutstyr, Jf forskrift om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen § 7.

- *Oppbevaring av giftige og helseskadelig kjemikalier, Radiumhospitalet*

Ved befarings ble det registrert at giftige, kreftfremkallende og helsefarlige kjemikalier ble oppbevart uforsvarlig.

Konklusjon

Arbeidstilsynet vurderer at det foreligger brudd på forskrift om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen § 12 og arbeidsmiljølovens § 4-5 nr 1. **Se pålegg 9.**

- *Saging av formalinbehandlet beinvev, Radiumhospitalet*
Ved befaringen ble det opplyst om at det forekom saging av bein som er behandlet med formalin i et midlertidig rom. Det var satt opp en båndsag og plastvegger rundt, men ikke punktavsug eller annet kollektivt vernetiltak. Det fantes halvmaske med støvfilter tilgjengelig.

Konklusjon

Arbeidstilsynet vurderer at det foreligger brudd på forskrift om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen §§ 6 og 7 samt arbeidsmiljølovens 4-5 nr 3. **Se pålegg 10.**

7 Bygning 46 ved Ullevål

Vi ble gjort kjent med at det var planlagt å ta i bruk bygning 46 til arbeidslokaler. Bygningen har tidligere vært i bruk av Aker sykehus. Bygningen har mangelfull ventilasjon, det forekommer fukt- og råteskader samt bygningen er generelt nedslitt på grunn av mangel på vedlikehold over tid.

Arbeidstilsynet vil minne om at dersom bygning 46 skal tas i bruk som arbeidslokaler, må lokalene tilfredsstillende krav i forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler. Dette innebærer blant annet at det installeres mekanisk ventilasjon og at fukt- og råteskader utbedres.

Anmodning om opplysninger vedrørende aktivitet i bygning 46

I tilfelle bygning 46 tas i bruk som arbeidslokaler ber Arbeidstilsynet om å få melding om at det er gjennomført tiltak slik at lokalene tilfredsstiller ovennevnte krav. Det skal fremgå av meldingen at den er forelagt foretakshovedverneombudet som også skal gis anledning til å komme med egne kommentarer. Arbeidstilsynet vil vurdere å gjennomføre tilsyn for å kontrollere arbeidsforholdene.

Varsel om pålegg

Arbeidstilsynet har hjemmel til å gi pålegg og til å sette vilkår i arbeidsmiljøloven § 18-6 første og sjette ledd.

Pålegg 1: Plan for vedlikehold av bygninger og arbeidslokaler

Oslo Universitetssykehus HF må utarbeide en oppdatert og prioritert vedlikeholdsplan for bygninger og arbeidslokaler med tidsangivelser og frister for utbedringer som har som hensikt å redusere arbeidsmiljøbelastninger for de ansatte. Planen skal være behandlet i AMU og vedtatt av styret for sykehuset. Planen må oppdateres minst en gang per kvartal og skal ha en total tidsramme på maksimalt 3 år.

For at pålegget skal anses som oppfylt skal Arbeidstilsynet Oslo innen fristen ha mottatt følgende dokumentasjon:

- Kopi av vedlikeholdsplanen

Frist for gjennomføring av pålegget: 1.november 2011

Hjemmel

Forskrift om systematisk helse- miljø- og sikkerhetsarbeid § 5 pkt 6.

Pålegg 2: Gjennomføring av vedlikeholdsplanen

Oslo Universitetssykehus HF må iverksette tiltak i henhold til plan for vedlikehold av bygninger og arbeidslokaler.

For at pålegget skal anses som gjennomført må Oslo universitetssykehus HF sende inn kvartalsvise rapporter til Arbeidstilsynet Oslo.

- Rapportene skal beskrive gjennomføringen av planen og de utbedringer som er iverksatt. I tilfelle utbedringer ikke er iverksatt før frist, skal dette begrunnes og risikovurdering skal ha vært gjennomført og vedlegges rapporten.
- Det skal fremgå av rapportene at de er forelagt foretakshovedverneombud som skal gis anledning til å komme med egne kommentarer.

Frist for rapportering:

**1. februar 2012, 1.mai 2012, 1.august 2012, 1.november 2012,
1. februar 2013, 1.mai 2013, 1.august 2013, 1.november 2013,
1. februar 2014, 1.mai 2014, 1.august 2014, 1.november 2014**

Hjemmel: Forskrift om systematisk helse- miljø- og sikkerhetsarbeid § 5 pkt 6 og arbeidsmiljøloven § 18-5.

Pålegg 3: Utbedring av ventilasjonsforhold ved Ullevål og Radiumhospitalet

Oslo universitetssykehus HF skal sørge for at arbeidslokaler har tilfredsstillende klima og luftkvalitet uten helsefarlige stoffer, biologiske faktorer eller sjenerende lukt.

Oslo universitetssykehus HF skal sørge for at ventilasjonssystemet er utformet slik at unødig spredning av luftforurensninger mellom rom unngås og slik at antall arbeidstakere som blir eksponert og eksponeringsnivå og varighet begrenses til et minimum. Ventilasjon som innebærer resirkulering av luft som inneholder kreftfremkallende eller arvestoffskadelige kjemikalier, er ikke tillatt.

For at pålegget skal anses som gjennomført må Oslo universitetssykehus HF:

- Sende planer for hvor det er behov for utbedringer av mangelfull ventilasjon med tidsangivelse når utbedringene skal gjennomføres i perioden frem til 1. august 2014.
- Det skal sendes rapporter til Arbeidstilsynet Oslo som beskriver de utbedringer som er iverksatt.
- Det skal fremgå at rapporten er forelagt foretakshovedverneombud som skal gis anledning til å komme med egne kommentarer.

- Det skal sendes rapport i tilfelle utbedringer ikke er iverksatt innen frist.
 - Årsak til manglende iverksettelse skal begrunnes og risikovurdering skal ha vært gjennomført og vedlegges rapporten.
 - Det skal fremgå at rapporten er forelagt foretakshovedverneombud som skal gis anledning til å komme med egne kommentarer.

Frist for gjennomføring av pålegget: 1. august 2014

Hjemmel: Forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler § 7 og § 8 og forskrift om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen § 7 og § 10.

Pålegg 4: Utbedring av muggskade i rom U1037, Ullevål

Oslo universitetssykehus HF gis pålegg om å fjerne muggsoppen og utbedre årsaken til muggskaden.

For at pålegget skal anses som gjennomført må Oslo universitetssykehus HF:

- Sende skriftlig melding til Arbeidstilsynet Oslo at muggsoppen er fjernet og årsaken til muggskaden er utbedret.
- Det skal fremgå at meldingen er forelagt foretakshovedverneombud som skal gis anledning til å komme med egne kommentarer.

Frist: 1. august 2011

Hjemmel: Arbeidsmiljølovens § 4-4 nr 1, forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler § 8 samt forskrift om vern mot eksponering for biologiske faktorer § 7

Pålegg 5: Rydding av rømningsvei i ”avfallsrom” på Infeksjonsmedisinsk sengepost, Ullevål

Oslo universitetssykehus HF gis pålegg om å rydde i rømningsveien.

For at pålegget skal anses som gjennomført må Oslo universitetssykehus HF:

- Sende skriftlig melding til Arbeidstilsynet Oslo at rømningsveien er ryddet og fri.
- Det skal fremgå at meldingen er forelagt foretakshovedverneombud som skal gis anledning til å komme med egne kommentarer.

Frist: 1. august 2011

Hjemmel: Forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler §§ 9 og 25.

Pålegg 6: Utbedring av garderobeforhold, Ullevål

Oslo universitetssykehus HF gis pålegg om å utbedre garderobeforholdene slik at alle ansatte på lungemedisinsk sengepost, inkl ekstravakter, har tilgang til garderober som tilfredsstillende krav i forskrift om arbeidslokaler og arbeidsplasser samt at utbedre garderobeforholdene i kjeller, bygg 7, slik at disse tilfredsstillende lovens krav til arbeidsplasser og arbeidslokaler.

For at pålegget skal anses som gjennomført må Oslo universitetssykehus HF:

- Sende skriftlig melding til Arbeidstilsynet Oslo at garderobeforholdene er utbedret slik at de tilfredsstillende lovens krav til arbeidsplasser og arbeidslokaler.
- Det skal fremgå at meldingen er forelagt foretakshovedverneombud som skal gis anledning til å komme med egne kommentarer.

Frist: 1. oktober 2011

Hjemmel: Forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler §§ 31 og 37.

Pålegg 7: Utbedring av arbeidslokaler for Dialyseenheten, Ullevål

Oslo universitetssykehus HF gis pålegg om å innrette lokalene til dialyseenheten på en slik måte at de tilfredsstillers lovens krav til arbeidsplasser og arbeidslokaler.

For at pålegget skal anses som gjennomført må Oslo universitetssykehus HF:

- Sende skriftlig melding til Arbeidstilsynet Oslo at lokalene til Dialyseenheten er utbedret slik at de tilfredsstillers lovens krav til arbeidsplasser og arbeidslokaler.
- Det skal fremgå at meldingen er forelagt foretakshovedverneombud som skal gis anledning til å komme med egne kommentarer.

Frist: 1. januar 2012

Hjemmel: Arbeidsmiljøloven § 4-4 nr 2 og forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler § 11.

Pålegg 8: Utbedring av verksted i kjeller bygg 7, Ullevål

Oslo universitetssykehus HF gis pålegg om å utbedre verkstedet slik at dette har tilfredsstillende klima og luftkvalitet uten helsefarlige stoffer, biologiske faktorer eller sjenerende lukt samt tilfredsstillers lovens krav til arbeidsplasser og arbeidslokaler.

For at pålegget skal anses som gjennomført må Oslo universitetssykehus HF:

- Sende skriftlig melding til Arbeidstilsynet Oslo at lokalene til verkstedet er utbedret slik at de tilfredsstillers lovens krav til arbeidsplasser og arbeidslokaler.
- Det skal fremgå at meldingen er forelagt foretakshovedverneombud som skal gis anledning til å komme med egne kommentarer.

Frist: 1. september 2011

Hjemmel: Arbeidsmiljøloven § 4-4 nr 1, og forskrift om arbeidsplasser og arbeidslokaler §§ 7 og 8.

Pålegg 9: Utbedring av oppbevaring av giftige og helseskadelig kjemikalier, Radiumhospitalet

Oslo universitetssykehus HF gis pålegg om at sørge for at kjemikalier oppbevares forsvarlig og tilfredsstillers krav i forskrift om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen.

For at pålegget skal anses som gjennomført må Oslo universitetssykehus HF:

- Sende skriftlig melding til Arbeidstilsynet Oslo at oppbevaringen er utbedret slik at kjemikalier oppbevares forsvarlig og tilfredsstillers krav i vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen.
- Det skal fremgå at meldingen er forelagt foretakshovedverneombud som skal gis anledning til å komme med egne kommentarer.

Frist: 1. august 2011

Hjemmel: Forskrift om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen § 12 og arbeidsmiljølovens § 4-5 nr 1

Pålegg 10: Utbedring av arbeidsforhold ved saging av formalinbehandlet beinvev, Radiumhospitalet

Oslo universitetssykehus HF gis pålegg om å utbedre arbeidsforhold ved saging i formalinbehandlet beinvev slik at arbeidstaker ikke blir eksponert for helseskadelige stoffer.

For at pålegget skal anses som gjennomført må Oslo universitetssykehus HF:

- Sende skriftlig melding til Arbeidstilsynet Oslo at arbeidsforholdene ved saging er utbedret med punktavsug eller annet kollektivt vernetiltak slik at krav i vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen tilfredsstilles.
- Det skal fremgå at meldingen er forelagt foretakshovedverneombud som skal gis anledning til å komme med egne kommentarer.

Frist: 1. august 2011

Hjemmel: Forskrift om vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen §§ 6 og 7 samt arbeidsmiljølovens 4-5 nr 3.

Hvis virksomheten har kommentarer til det som er beskrevet eller til de pålegg med frister som er vurdert, ber vi om skriftlig tilbakemelding senest 14.07.11.

Hører vi ikke noe fra virksomheten innen fristen, vil vi gi pålegg i tråd med det som er beskrevet i dette varselet. Vedtaket vil deretter bli sendt til virksomheten.

Vi ber om at dere oppgir vårt referansenummer 2011/3195 ved svar.

Med hilsen
Arbeidstilsynet Oslo

Pål H. Lund
avdelingsleder
(sign.)

Lena Blomdahl
senioringeniør
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.

Vedlegg: Bilder fra Ullevål og Radiumhospitalet

Kopi til: Oslo universitetssykehus HF v/foretakshovedverneombud Per Oddvar Synnes
Postboks 4950 Nydalen, 0424 Oslo

Helsetilsynet Oslo og Akershus, Statens Hus, Postboks 8111 Dep. 0032 Oslo

Helse Sør-Øst RHF ved administrerende direktør Bente Mikkelsen, Postboks 404, 2303 Hamar

Oslo brann- og redningsetat ved avdelingssjef forebyggende Nils Kristiansen,
Arne Garborgs plass 1, 0179 Oslo